

Bidrag til høringsen den 4. februar fra Niels Egelund

Dansk Læreruddannelse

Læreruddannelsen har i Danmark en tradition for at være en generalistuddannelse, hvor pædagogik og almen didaktik har haft en relativt stor placering. Først fra 1954 indførtes linjefag, og frem til omkring årtusindskiftet var der ringe vægt på, om lærerne havde linjefag som grundlag for deres undervisning bortset fra fysik/kemi og sprogfagene. Først ved indførelsen af kvalitetsrapporter i 2006 blev andelen af lærere, der underviser i deres linjefag en kvalitetsparameter, der blev gjort op. I dag sker ca. 70 % af undervisningen i folkeskolen af linjefagsuddannede lærere. Det er først i den nye skolereform, der for alvor lægges vægt på linjefagsdækning. Danske lærere opfatter kun i lav grad sig selv som faglærere, og de efterspørger i høj grad efteruddannelser i pædagogiske og psykologiske emner, og der er lille vægt på at opnå akademiske kompetencer.

Det er stadig efter den seneste reform af læreruddannelse sådan, at et linjefag kun fylder 0,6 – 9,9 årsværk. I de fleste andre lande vil en læreruddannelse bestå af en universitetsbacheloruddannelse i et fag (3 årsværk) og 1 årsværks pædagogik og fagdidaktik for at opnå undervisningskompetence. I disse lande opfatter lærerne sig som faglærere, og de efterspørger i høj grad faglige og fagdidaktiske videreuddannelser, der kan føre til en kandidatgrad. Af denne grund rummer universiteterne store faglige og fagdidaktiske områder.

Efteruddannelse af lærere og forskning i folkeskolens fag

Danmarks Lærerhøjskole etablerede cand.pæd. uddannelserne i 1965, disse omfattede pædagogik, psykologi og samtlige folkeskolens fag. Der var institutter for pædagogik og psykologi og alle folkeskolens fag. Pædagogik og psykologi omfattede imidlertid mere end 75 % af kandidatproduktionen, og de væsentligste opgaver for faginstitutterne var at tilbyde lærere efteruddannelse i fagene.

Ved etableringen af DPU i 2000 blev efteruddannelsesaktiviteterne flyttet til CVU'erne, og den nye ledelse nedprioriterede de faglige enheder til fordel for pædagogisk psykologi, pædagogisk antropologi, pædagogisk sociologi og pædagogisk filosofi, og efter kort tid var der kun nogle relativt snævre miljøer tilbage i dansk, matematik og naturfag. De stærkeste kræfter forlod DPU til fordel for KU og RUC. Der uddannes i dag et meget lille antal cand.pæd.'er i fagdidaktik. Lærere udgør kun ca. 20 % af IUP's studerende.

Internationalt set har efteruddannelse af lærere og forskning i skolefag en større placering, end det er tilfældet i Danmark. Det skyldes først og fremmest, at de som ovenfor nævnt er en større satsning på fag – at man som ovenfor nævnt uddanner faglærere. Efter- og videreuddannelse er i mange lande en betingelse for, at man kan opretholde sin autorisation som lærer, og der er defineret et bestemt minimumsomfang af efteruddannelse, fx fem dage eller 100 timer pr. år. Ikke sjældent skal lærerne selv finansiere deres efter- og videreuddannelse, der så efterfølgende giver anledning til løntillæg eller advancement – i øvrigt advancementsmuligheder, der endnu ikke kendes i det danske system.